uw kenmerk
uw brief van
ons kenmerk 24.097096
inlichtingen bij
doorkiesnummer

Sociaal Domein
Beleid Sociaal Domein

Huis van de stad, Generaal Spoorlaan 2
Postbus 5305, 2280 HH Rijswijk
Telefoon 14 070
stadhuis@rijswijk.nl
www.rijswijk.nl
iban BNG: NL15BNGH0285007424

De Raad

betreft Regiovisie Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang

datum
bijlage(n) 1

Op 8 februari 2022 (21-080 A) heeft u de Regiovisie Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang 2022-2025 “Samen bouwen aan maatschappelijk herstel” vastgesteld. Ook de andere gemeenteraden in onze regio, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Wassenaar en Zoetermeer (H5), hebben deze visie onderschreven en vastgesteld.
Met deze brief brengen wij u op de hoogte van de verschillende landelijke en regionale ontwikkelingen op het gebied van beschermd wonen, maatschappelijke opvang en de aanpak van dakloosheid.

Wat is Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang?
Beschermd wonen (BW) gaat over inwoners die moeite hebben met zelfstandig wonen door problemen op het gebied van psychische of psychosociale problematiek, eventueel in combinatie met een verstandelijke beperking en/of middelengebruik. Maatschappelijke opvang is een tijdelijke vorm van opvang en is bedoeld voor mensen die dakloos zijn en die ondersteuning nodig hebben om een passende vervolgplek te vinden. De 43 centrumgemeenten ontvangen van het Rijk de middelen voor het bieden van Beschermd wonen en Maatschappelijke Opvang in de verschillende regio’s. Rijswijk valt onder centrumgemeente Den Haag.

Waarom is de visie vastgesteld?
In juli 2019 zijn het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) het eens geworden over de aanpak van de doordecentralisatie Beschermd Wonen. Het doel van de doordecentralisatie is om de ondersteuning zo dichtbij mogelijk te bieden en zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de situatie van de inwoner. Rijk en gemeenten hebben afgesproken in tien jaar tijd tot een gefaseerde invoering van een objectief verdeelmodel voor beschermd wonen te komen en ook de doordecentralisatie in die tijd voor elkaar te krijgen. Dit betekent dat gemeenten in die periode geleidelijk overstappen van de huidige historische verdeling van middelen over centrumgemeenten, naar een volledig objectieve verdeling van de middelen voor Beschermd wonen over alle gemeenten. Om deze overgang tussen regio en centrumgemeente goed af te stemmen is de regiovisie opgesteld. Hierbij is ook een intensieve regionale ambtelijke samenwerking opgestart.

Wat is de stand van zaken?
Begin 2022 is de beslissing over doordecentralisatie heroverwogen. Uiteindelijk is in de zomer 2022 besloten door BZK, VWS en de VNG om de doordecentralisatie toch doorgang te laten vinden. Wel zijn extra waarborgen, zoals verplichte regionale inkoop, afgesproken. Het wetsvoorstel over het woonplaatsbeginsel dat nodig is om de doordecentralisatie uit te voeren, is in januari 2023 aan de Tweede Kamer aangeboden. Uit een rondetafelgesprek in de Tweede Kamer over dit onderwerp in mei 2023, bleek dat niet alle partijen achter de invoering van het woonplaatsbeginsel staan. Na de val van het kabinet heeft de Tweede Kamer begin september 2023 het wetsvoorstel Woonplaatsbeginsel beschermd wonen controversieel verklaard. Dit heeft als gevolg dat de beoogde nieuwe ingangsdatum wederom een jaar uitgesteld is naar 1 januari 2026.

Wat doen we nu de doordecentralisatie is uitgesteld?
Het uitstel van de financiële doordecentralisatie betekent niet dat de transformatie van beschermd wonen stil ligt. Op basis van de uitgangspunten van de Regiovisie blijven we op de onderwerpen waarvoor dat mogelijk is samen doorwerken om de (toegang tot) zorg zo lokaal als mogelijk te organiseren. Zo is gestart met het implementatietraject van een meer lokaal georganiseerde toegang tot BW. Hierdoor kunnen Rijswijkse inwoners bij de gemeente Rijswijk met hun hulpvraag terecht en hoeven ze niet meer doorverwezen te worden naar centrumgemeente Den Haag. Dit zorgt voor een betere ondersteuning voor onze eigen inwoners, dichterbij of in de eigen woonomgeving. Daarnaast zetten we vaker in op ambulante begeleiding in hun eigen huis en eigen wijk, waarmee we willen voorkomen dat mensen dakloos raken of een beroep moeten doen op BW.

Welke vormen van “Wonen” worden door de centrumgemeente Den Haag aangeboden?
In 2020 zijn er in onze regio verschillende vormen van Beschermd wonen geïntroduceerd, namelijk wonen intensief, wonen plus en wonen basis. De indicaties wonen intensief en wonen plus worden afgegeven voor mensen die gaan wonen in een beschermd of begeleid wonen setting. Wonen intensief is de zwaarste vorm en is het klassieke Beschermd Wonen. In 2023 is de indicatie 'wonen basis’ ook opengesteld voor vormen van geclusterd wonen waar voorheen alleen ambulante financiering werd verleend, maar waar in de praktijk meer zorg werd geleverd.
Bij een Wmo-aanvraag beschermd wonen, bepaalt de gemeente samen met de cliënt welke hulp nodig is en in welke intensiteit (basis, plus of intensief). Hoe meer hulp er nodig is, hoe hoger de intensiteit.

Wonen basis	Met een wonen basis-indicatie kan hulp ingezet worden in de thuissituatie of in een andere meer ambulant gerichte setting.
Wonen plus	Mensen in een wonen plus-voorziening staan dichter bij het zelfstandig wonen, dan mensen met een wonen intensief indicatie.
Wonen intensief	Mensen met een wmo-indicatie wonen intensief verblijven in een 24-uurs voorziening. Zij kunnen niet zelfstandig wonen. Beschermd wonen is voor cliënten die zeer beperkt zelfredzaam zijn en waarbij sprake is van (meervoudige) complexe problematiek op het gebied van psychiatrie en/of psychosociaal en/of verslaving eventueel in combinatie met een (licht) verstandelijke beperking. De begeleiding is intensief. Cliënten kunnen hun zorgvraag niet uitstellen en hebben (hardnekkig) regieverlies. Tegelijk zijn zij vaak zorgmijdend en/of behandelschuw, waar zij dit wel nodig hebben.

Hoe staat het ervoor met de Maatschappelijke Opvang en Aanpak dakloosheid?
Vooralsnog is er geen sprake van een doordecentralisatie van maatschappelijke opvang. Dat betekent dat centrumgemeente Den Haag verantwoordelijk is en blijft voor de uitvoering hiervan.
Niettemin zien wij dit wel als een opgave waar we gezamenlijk voor staan als regio. Door de krapte op de woningmarkt zijn er te weinig geschikte en betaalbare woningen beschikbaar. Hierdoor stokt de doorstroom uit de maatschappelijke opvang. Om een geschikte opvangplek te realiseren moet gebruik gemaakt worden van onconventionele locaties. Hiervoor zijn en worden bijvoorbeeld tijdelijk hotels in onze regio ingezet.

De gemeente Den Haag heeft in september 2024 het Beleidskader Aanpak Dakloosheid 2023-2030 “Den Haag geeft thuis” vastgesteld. Dit beleidskader is de opvolger van het Tien Punten Plan Maatschappelijke opvang en volgt de koers van het Nationaal Actieplan Dakloosheid. Met dit nieuwe plan vindt een verschuiving plaats van het opvangen van mensen richting preventie en zelfstandig wonen.

De koers uit het beleidskader sluit naadloos aan op de uitgangspunten zoals we die hebben opgenomen in onze Regiovisie Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang, waar immers de belangrijkste uitgangspunten “zelfstandig wonen tenzij” en sociale inclusie zijn. U vindt deze Aanpak dakloosheid als bijlage bij deze brief.

Wat kunnen we preventief doen?
Preventie van dakloosheid en het creëren van voldoende betaalbare woonplekken voor onze inwoners behoren tot de taken van de verschillende individuele gemeenten. We willen hierbij op diverse onderdelen graag met de gemeenten binnen de H5 samenwerken. U kunt hierbij denken aan kennisdelen op het gebied van het voorkomen van huisuitzettingen, maar ook het lanceren van een campagne om de beeldvorming over dakloze mensen te verbeteren en ervoor te zorgen dat mensen weten waar ze terecht kunnen voor ondersteuning. De komende periode wordt samen met de gemeente Den Haag en de overige regiogemeenten geïnventariseerd op welke thema's er regionale acties nodig en wenselijk zijn om de omslag van opvang naar wonen te kunnen maken en op die manier een einde te maken aan dakloosheid in 2030.

Over hoeveel Rijswijkse inwoners gaat het?
Beschermd wonen
In de afgelopen twee jaren zijn er per jaar ongeveer 20-25 Rijswijkse inwoners die een vorm van Wonen (dus Wonen intensief, plus of basis) hebben ontvangen. Per jaar stromen ongeveer zes mensen in naar Wonen intensief (het klassieke Beschermd Wonen), één naar wonen plus en nul naar wonen basis. De wachtlijst voor Wonen intensief wordt langer. Vanaf 2021 stonden er gemiddeld per jaar 9 Rijswijkse inwoners op de wachtlijst voor Wonen Intensief. In de eerste helft van 2024 stonden er echter al 12 personen op de wachtlijst voor wonen intensief.

Maatschappelijke Opvang
In 2023 zijn er in totaal in ieder geval 47 meldingen gedaan bij het daklozenloket door Rijswijkse inwoners. In de eerst helft van 2024 zijn dit er al 40. Als deze stroom aan meldingen doorzet dan kijken we in 2024 aan tegen een verdubbeling. Ook het aantal gezinnen dat zich aanmeldt is sterk toegenomen.

Toezegging raad
Met het weergeven van deze cijfers is voldaan aan de toezegging (gedaan op 25 januari 2022) aan de gemeenteraad m.b.t. het nasturen van de exacte cijfers t.a.v. het aantal inwoners van Rijswijk dat in een beschermde woonvorm verblijft.

Wat gaan we komende tijd doen?
Door de uitgestelde doordecentralisatie BW blijven veel vastgestelde opgaven die voortvloeien uit de visie relevant. De komende tijd blijven we daarom op ambtelijk niveau samenwerken aan deze opgaven. De huidige Regiovisie is vastgesteld tot en met 2025. In 2025 zal daarom de focus liggen om de visie te herzien, waar nodig aan te passen en deze te verlengen. Daarnaast blijven we de landelijke ontwikkelingen volgen en nemen we deze ontwikkelingen zo veel mogelijk mee in de herziene visie.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

de secretaris,	de burgemeester,
P.M. Schuit	H. Sahin

Bijlage(n):
- Regionale RIB Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang (oktober 2024) – Corsanr. 24.098489